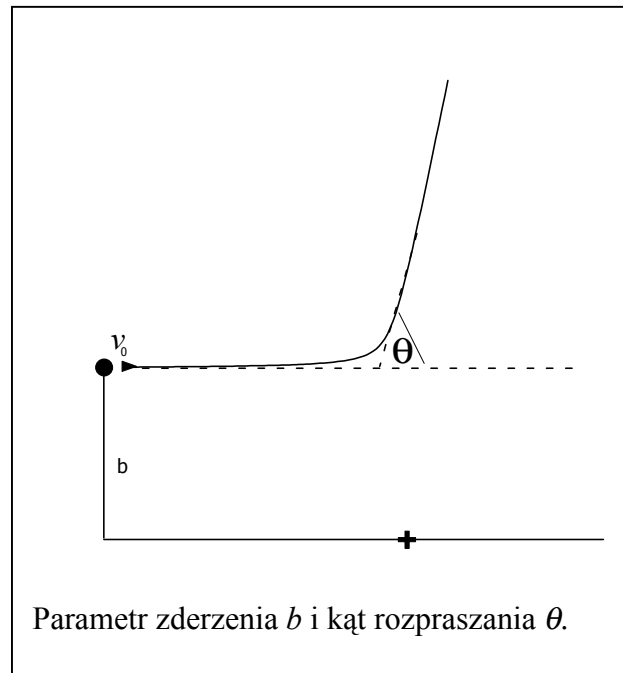

8. Rozpraszanie klasycznej cząstki na odpychającym potencjale kulombowskim

Klasyczna, naładowana cząstka przechodzi przez rejon działania odpychającego potencjału kulombowskiego $1/r$ ładunku umieszczonego w początku układu współrzędnych. Przy braku oddziaływania cząstka poruszałaby się po prostej i zbliżyłaby się do nieruchomego ładunku na odległość b , nazywaną parametrem zderzenia (patrz rysunek). W wyniku oddziaływania, kierunek poruszania się cząstki ulega zmianie. Kąt, o jaki tor cząstki zostaje odchylony, nosi nazwę kąta rozpraszania (θ). Z zasad zachowania wynika, że kąt rozpraszania dany jest

wzorem $\theta = \arccos\left(\frac{b^2 m^2 v_0^4 - 1}{b^2 m^2 v_0^4 + 1}\right)$, gdzie v_0

jest prędkością cząstki padającej (zanim wejdzie ona w zakres oddziaływania rozpraszającego potencjału). Celem ćwiczenia jest numeryczne rozwiązanie równań Newtona dla rozpraszanej cząstki.

Proszę przyjąć jednostkową masę cząstki i jednostkowy parametr zderzenia. Niech początkowe położenie i prędkość cząstki będą dane przez $x_0 = -500$, $y_0 = b = 1$, $v_x = v_0$, $v_y = 0$.

W punkcie o współrzędnych (x,y) na cząstkę działa siła $\left(\frac{x}{(\sqrt{x^2 + y^2})^3}, \frac{y}{(\sqrt{x^2 + y^2})^3} \right)$. Proszę

napisać program rozwiązujący równania ruchu tej cząstki przy pomocy schematów różnicowych Eulera i Verleta. Proszę zbadać, jak mały musi być krok czasowy Δt , aby

energia cząstki $\left(\frac{v_x^2 + v_y^2}{2} + \frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2}} \right)$ była zachowana w czasie ruchu. Interesujący nas zakres

prędkości początkowej to $(0.1, 20)$. Symulację proszę prowadzić aż do chwili $\frac{4x_0}{v_0}$. Proszę

wykreślić kilka typowych trajektorii. Kąt rozproszenia można wyznaczyć według wzoru

$$\theta = \begin{cases} \arctan\left(\frac{y_k - b}{x_k}\right) & \text{dla } x_k > 0 \\ \pi - \arctan\left(\frac{y_k - b}{|x_k|}\right) & \text{dla } x_k < 0 \end{cases}, \text{ gdzie } x_k, y_k \text{ jest położeniem cząstki na końcu symulacji.}$$

Proszę wykreślić kąt rozproszenia w funkcji prędkości początkowej i porównać ten kąt ze wzorem analitycznym.